

DRŽAVNI ARHIV U DUBROVNIKU

ARHIVSKI SABIRNI CENTAR KORČULA - LASTOVO

SUMARNI INVENTAR

**DRŽAVNA NIŽA GIMNAZIJA U VELOJ LUCI
1945./1948.**

Signatura: HR-DADU-SCKL-983

Izradio: Roko Šestanović

Žrnovo, kolovoz 2020.

SADRŽAJ

1. Identifikacija	3
2. Kontekst	4
3. Sadržaj i ustroj gradiva	7
4. Uvjeti dostupnosti i korištenja	8
5. Dopunski izvori	8
6. Područje kontrole opisa	9
Inventarni popis	10
Kazalo	11

1. IDENTIFIKACIJA

- 1.1. Identifikacijska oznaka** HR-DADU-SCKL-983
- 1.2. Naslov** Državna niža gimnazija u Veloj Luci (Državna dvorazredna gimnazija u Veloj Luci)
- 1.3. Vrijeme nastanka gradiva** 1945. - 1948.
- 1.4. Razina opisa** Fond
- 1.5. Količina i nosač jedinice opisa** 0,3 kutija, 0,03 d/m
Papir

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja Državna niža gimnazija u Veloj Luci (Državna dvorazredna gimnazija u Veloj Luci)

2.2. Upravna povijest

2.2.1. Vrijeme i mjesto djelovanja

Nastava u prvom razredu Niže gimnazije u Veloj Luci započela je 2. siječnja 1945. godine. Nije potpuno jasno da li kao samostalna ustanova ili kao dio zajedničke "Niže gimnazije u Veloj Luci i Blatu". Takav naziv je pisao u svjedodžbama izdanim učenicima u ljeto 1945. Ipak, ovakav naziv vjerojatnije proizlazi iz činjenice što je dio učenika iz Vele Luke preko ljeta, a pred početak nove školske godine 1945./1946., položio privatni ispit drugog razreda pred komisijom Niže gimnazije u Blatu (jer je ona te godine imala redovni II. razred). Naime, među polaznicima I. razreda bilo je najviše učenika rođenih 1932. godine koji su te školske godine prema uzrastu trebali biti u drugom razredu.

U školskoj godini 1945./1946. Ministarstvo prosvjete FNRJ donijelo je Okvirni Nastavni plan i program. Program je donesen 29.9.1945., a u siječnju 1946. Ministarstvo prosvjete Narodne Republike Hrvatske donosi Privremeni nastavni plan i program. Uputstva su naglašavala da svaka srednja škola mora nastojati obuhvatiti "što više siromašne djece i djece čiji su roditelji žrtve fašizma". Svi polaznici Niže gimnazije u Veloj Luci ispunjavali su navedene uvjete.

Nastavnici koji su djelovali u Nižoj gimnaziji u Veloj Luci bili su: Petar Stipković (direktor), Ivo Carić, Ivica Padovan, Antica Fiamin, Don Jozo Geričić, Marženka Carić, Tonka Anić, Ivo Zec, Anđelika Prižmić (časna sestra) i Ruža Loje (časna sestra). Udžbenika nije bilo u Nižoj gimnaziji. Najveći dio narativnih predmeta nastavnici su diktirali, a učenici zapisivali.

Godine 1946. donesen je Zakon o sedmogodišnjem općem obrazovanju. Po tom zakonu sva su djeca bila obvezna polaziti

školu koja je trajala sedam godina (sedmoljetka). Produženje osnovnog obrazovanja s četiri na sedam godina proizlazilo je iz zahtjeva onodobne vlasti da osnovnim obrazovanjem poveća opće obrazovanje kod većeg dijela građana. Nezadovoljstvo s dotadašnjom četverogodišnjom školom proizlazilo je iz nedovoljne temeljne naobrazbe koju je onda davala. Mnoge škole u Hrvatskoj s obzirom na prostor i kadar nisu mogle odmah prijeći na taj sustav pa su se morale prilagođavati postupnim uvođenjem tog oblika školovanja. Velolučka osnovna škola mogla je odmah prijeći na taj sustav obrazovanja. U odnosu na Nižu državnu gimnaziju u Blatu na Korčuli i Državnu gimnaziju u Korčuli, u Državnoj nižoj gimnaziji Vela Luka već 1946./1947. nisu upisani učenici u prvi razred već u peti razred sedmogodišnje škole u Veloj Luci. Može se pretpostaviti da je to bilo i zbog manjka nastavnika i profesora. S početkom školske godine 1947./1948. I., II. i III. razred Niže gimnazije postali su V., VI. i VII. razred sedmogodišnje škole. Jedini izuzetak u toj novoj školskoj godini bit će IV. razred bivše gimnazije, koji će i dalje nastaviti djelovati po starom programu. S polaganjem završnih ispita u lipnju 1948. za učenike tog razreda nestat će i posljednji trag postojanja Niže gimnazije.

2.2.2. *Sjedište*

Vela Luka

2.2.3. *Pravni položaj*

Javna ustanova srednjeg odgoja i obrazovanja

2.2.4. *Nadležnost, funkcije i područje djelatnosti*

Niže gimnazije su bile prijelazno razdoblje između ukidanja dotadašnjih građanskih škola i uvođenja sedmogodišnje/osmogodišnje osnovne škole. Školu su najvećim dijelom pohađali učenici iz Vele Luke.

Prema nastavnom planu nižih gimnazija u prvom razredu su se predavali ovi predmeti: hrvatski ili srpski jezik, ruski jezik, povijest NOP-a, zemljopis, prirodopis, fizika, higijena, matematika, crtanje i povijest likovne kulture, pjevanje i povijest muzike, tjelesni odgoj i

vjeronauk. Iz završne svjedodžbe koju su učenici prvog razreda na kraju školske godine primili, vidljivo je da im se nije predavala fizika, a po svoj prilici ni povijest likovne kulture i povijest muzike jer u svjedodžbi je upisano samo crtanje i pjevanje. Stručna zastupljenost predmeta bila je ispod svake kritike. Po svemu sudeći stručno je bio zastupljen predmet hrvatski ili srpski jezik, a možda i ruski jezik kojeg je predavala časna sestra Anđelika Prižmić. Ona je predavala i velik broj ostalih predmeta. Ono što nije mogla predavati profesorica Prižmić, predavali su učitelji osnovne škole, Antica Fiamin, dr. Andro Fiamin, Ivica Padovan i Ivo Carić.

Učenici u gimnazijama su nakon završenog IV. razreda polagali niži tečajni ispit (malu maturu). Oni koji su cjelokupni program završili s odličnim uspjehom na temelju čl. 2. Pravilnika o polaganju nižeg tečajnog ispita na gimnazijama i klasičnim gimnazijama i točke I. Izmjene i dopune Pravilnika, oslobođeni su od polaganja.

Sa završenom Nižom gimnazijom učenici su mogli upisati više gimnazijske razrede, odnosno srednju školu.

2.2.5. Organizacijski ustroj

Sve odluke o radu škole raspravljaju se na sjednicama Nastavničkog vijeća (koje se je nazivalo i nastavnički zbor), o čemu se sastavljaju zapisnici. Nastavničko vijeće donosi dnevni red u kojem se raspravlja o planu i programu škole, vladanju i napretku učenika, raspodjeli predmeta na nastavnike, organizaciji razreda, disciplini u školi, klasifikaciji učenika, materijalnom stanju škole, održavanjima školskih izložbi i priredbi, dužnostima nastavnika preko praznika, dežurstvima u školi i razno.

Nastavničkim vijećem rukovodi direktor, koji ujedno i upravlja radom škole.

U školi djeluje i Razredno vijeće. Razrednik saziva sastanke Razrednog vijeća i rukovodi njima.

2.2.6. Odnosi i veze

Prednik: Građanska škola u Veloj Luci

Sljednik: Sedmogodišnja škola u Veloj Luci (Osnovna škola Vela Luka)

2.3. Povijest arhivskog fonda

Spajanjem Niže gimnazije i Pučke škole u Sedmogodišnju osnovnu školu, u razdoblju 1947.-1948., svi spisi ovog stvaratelja postali su dio pismohrane nove škole, poslije Osnovne škole u Veloj Luci. Nije poznato u kojem trenutku je došlo do izlučivanja i koliko se škartiralo spisa ukinutog stvaratelja, no čini se da je sačuvan tek jedan dio njegove pismohrane.

U knjizi zapisnika Nastavničkog vijeća Mješovite građanske škole u Veloj Luci sačuvan je zapisnik Nastavničkog vijeća Niže gimnazije u Veloj Luci, dok je u knjizi zapisnika Nastavničkog vijeća Sedmogodišnje škole u Veloj Luci sačuvano deset zapisnika Nastavničkog vijeća Niže gimnazije u Veloj Luci.

Arhiv je preuzeo gradivo od Osnovne škole Vela Luka u listopadu 2012. g.

2.4. Način preuzimanja

Službena predaja Osnovne škole Vela Luka, listopad 2012. godine.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Od stvaratelja je sačuvan samo dio matične dokumentacije.

Fond sadrži pet glavnih i dva priručna imenika. Glavni imenici sadrže popis nastavnika i učenika te konačnu ocjenu za uspjeh o završenom razredu, a priručni sve ocjene i datume ocjenjivanja kroz polugodišta za pojedine predmete.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Nije bilo izlučivanja.

- 3.3. Dopune** Ne očekuju se daljnje dopune.
- 3.4. Plan sređivanja** Manja količina sačuvanog gradiva olakšala je njegovo sređivanje. Fond sadrži seriju:
- Matična dokumentacija
- Serijski se sastoji od glavnih i priručnih imenika koji su složeni po školskim godinama/kronološkim redom.

1. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

- 4.1. Pravni položaj** Fond ima status javnog arhivskog gradiva.
- 4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja** Gradivo je dostupno sukladno čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN, br. 61/2018, 98/2019). Objavljivanje i umnožavanje je dozvoljeno sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku.
- 4.3. Jezik i pismo** Hrvatski / latinica
- 4.4. Tvarne značajke** Nosač zapisa je papir. Imenici su sačuvani u dobrom stanju.
- 4.5. Obavijesna pomagala** Arhivska pomagala: sumarni inventar, Roko Šestanović (kolovoz 2020.)

2. DOPUNSKI IZVORI

- 5.1. Mjesto čuvanja izvornika** Državni arhiv u Dubrovniku, Arhivski sabirni centar Korčula – Lastovo
- 5.2. Postojanje preslika** Ne postoje preslike.

5.3. Dopunski izvori

Arhivski sabirni centar Korčula – Lastovo

- HR-DADU-SCKL-578. Narodni odbor kotara Korčula
- HR-DADU-SCKL-611. Osnovna škola Vela Luka¹
- HR-DADU-SCKL-616. Građanska škola Vela Luka²

5.4. Bibliografija

- Franko Mirošević. Osnovna škola "Vela Luka" 1944. – 1959. 150 godina školstva u Veloj Luci, zbornik radova, 2007., str. 147-204.
- Željka Marčeta. Gimnazija maršala Tita u Zagrebu 1945.-1948. (diplomski rad). Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za povijest.
- Mihajlo Ogrizović. Školstvo i prosvjeta u Hrvatskoj u jesen 1944. i u 1945. g. Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Vol. 11, 1981., str. 233-288.
- Zvonko Maričić, Osnovna škola Vela Luka, 1857.–1977., Vela Luka 1977.

3. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1. Napomena

arhivskog tehničara

Opis izradio Roko Šestanović, arhivski tehničar, mentor Tonko Barčot, viši arhivist DADU-SCKL

6.2. Nadnevak izrade

opisa

Kolovoz 2020.

¹ među zapisnicima Nastavničkog vijeća Sedmogodišnje škole u Veloj Luci sačuvano je deset zapisnika Nastavničkog vijeća Niže gimnazije u Veloj Luci od 17.6.1947. do 19.11.1947.

² među zapisnicima Nastavničkog zbora Mješovite građanske škole u Veloj Luci sačuvan je zapisnik Nastavničkog zbora Niže gimnazije u Veloj Luci od 21.2.1946.

INVENTARNI POPIS

- 1.1. Signatura* **HR-DADU-SCKL 983.1**
- 1.2. Naslov* Matična dokumentacija
- 1.3. Vrijeme nastanka gradiva* 1945./1948.
- 1.4. Razina opisa* Serija
- 1.5. Količina zapisa* 0,3 kutija, 0,03 d/m
- 3.1. Sadržaj* Serija sadrži matičnu dokumentaciju u rasponu od 1945. - 1948. godine koja se sastoji od glavnih i pomoćnih imenika.
Za školsku godinu:
- 1945./1946. posjedujemo glavne i priručne imenike za prvi i drugi razred,
 - 1946./1947. glavne imenike za drugi i treći razred,
 - 1947./1948. glavni imenik za četvrti razred.
- Glavni imenici** obuhvaćaju popis nastavnika po predmetima za I. i II. polugodište, osobne podatke učenika, ocjene za pojedine predmete, konačnu ocjenu za uspjeh o završenom razredu, pohvale i kazne, stipendije – potpore te ostale napomene.
- Priručni imenici** u odnosu na glavne osim osobnih podataka sadrže sve ocjene i datume ocjenjivanja kroz polugodišta za pojedine predmete, ocjene iz vladanja, podatke o izostancima ispričanih i neispričanih sati te napomene o kaznama i obavijestima.
- 3.2. Plan sređivanja* Imenici su složeni po školskim godinama/kronološkim redom.

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
2.1.	Glavni imenici	1945. - 1948.	kut.br. 1
2.2.	Priručni imenici	1945. - 1946.	kut.br. 1

KAZALO

Anić Tonka, nastavnica	4
Carić Ivo, nastavnik	4
Carić Marženka, nastavnica	4
Blato	4
Fiamin Andro, nastavnik	6
Fiamin Antica, nastavnica	4
Geričić Jozo, svećenik	4
Korčula, kotar	9
Korčula, otok	5
Loje Ruža, časna sestra	4
Marčeta Željka,	9
Maričić Zvonko,	9
Mirošević Franko,	9
Ogrizović Mihajlo,	9
Padovan Ivica, nastavnik	4
Prižmić Anđelika, časna sestra	4
Stipković Petar, direktor	4
Vela Luka	4
Zec Ivo	4